

Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi Sayı: 15/2 2026 s. 677-696, TÜRKİYE

Araştırma Makalesi

**ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN YAZMA KAYGISININ
TUTUM, EĞİLİM VE ÖZYETERLİK ALGILARIYLA İLİŞKİSİ**

Kadir YAZICI*

Berna ÜRÜN KARAHAN**

Geliş Tarihi: 24 Şubat 2024

Kabul Tarihi: 18 Temmuz 2024

Öz

Yazma, bireyin iletişim kurma biçimlerinden birisidir. Yazma yetenekleri, öğrencilerin eğitiminin ayrılmaz parçaları arasındadır. Yazma yetenekleri, bilişsel alana dayalı bir beceridir. Eğitimin temel bileşenlerinden birisi olarak yazma, çok yönlü olarak ele alınmaktadır. Yazmaya yönelik kaygı, sık karşılaşılan bir durumdur. Bu çalışmanın amacı ortaokul öğrencilerinin yazma kaygısı ve yazma tutumu ile yazma eğilimlerinin yazma özyeterlik algılarıyla ilişkisini incelemek olarak belirlenmiştir. Çalışmada 503 ortaokul öğrencisinin katıldığı bir araştırma yapılmış, korelasyon analizi ile veriler analiz edilmiştir. Araştırmada var olan durum var olduğu şekliyle betimlenmeye çalışılacağından, araştırma tarama modelinde yapılandırılmıştır. Ulaşılan sonuçlara göre ortaokul öğrencilerinin yazma özyeterlilik, yazma tutumu ile yazma kaygısının yazma eğilimi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki yoktur. Öğrencilerin yazma motivasyonu; yazma özyeterliliği, yazma tutumu ile yazma kaygısının yazma eğilimini pozitif yönlü bir şekilde etkilemektedir. Araştırmanın sonuçları 503 öğrencinin yanıtları ile sınırlıdır.

Anahtar Sözcükler: Yazma kaygısı, yazma tutumu, yazma eğilimleri, yazma özyeterliliği.

**THE RELATIONSHIP OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS'
WRITING ANXIETY AND WRITING ATTITUDE AND WRITING
TENDENCIES AND WRITING SELF-EFFICIENT PERCEPTIONS**

Abstract

Writing is one of the ways an individual communicates. Writing skills are an integral part of students' education. Writing skills are a skill based on the cognitive field. As one of the basic components of education, writing is addressed in a multifaceted manner. Anxiety about writing is a common condition. The purpose of this study was to examine the relationship between secondary school students' writing anxiety, writing attitudes and writing tendencies, and their perception of writing self-efficacy. In the study, a research was conducted with the participation of 503 secondary school students and the data was analyzed with correlation analysis. Since the research will attempt to describe the current situation as it is, the research is structured in the scanning model. According to the results, there is no statistically

* Öğretmen; Millî Eğitim Bakanlığı, yazicikadir1905@gmail.com, ROR ID: 00jga9g46.

** Doç. Dr.; Kafkas Üniversitesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, bernacan61@hotmail.com, ROR ID: 04v302n28.

significant relationship between secondary school students' writing self-efficacy, writing attitude and writing anxiety and writing tendency. Students' writing motivation; Writing self-efficacy, writing attitude and writing anxiety positively affect writing tendency. The results of the research are limited to the responses of 503 students.

Keywords: Writing anxiety, writing attitude, writing tendencies, writing self-efficacy.

Giriş

Eğitim, toplum için kalkınmanın itici gücü ve gelişmişliğin göstergeleri arasındadır (Karadağ ve Balkar, 2015, s. 226). Eğitimle birlikte çok yönlü kazanımlar sağlanması için öğrencilerin küçük yaştan itibaren doğru yönlendirilmesi gerekir. Böylece eğitimle ilgili çeşitli kaygıların önüne geçilmesi mümkün olacaktır.

Çocukların eğitim yeteneklerini etkili bir şekilde kullanması, hayatın her alanında katkı sağlamaktadır. Yazma ile ilgili yetenekler / beceriler de bunlardan birisidir. Yazma yetenekleri, öğrencilerin ilköğretimden itibaren kullandığı yetenekler arasında olup planlı ve sistemli bir eğitimin ayrılmaz parçalarından bir tanesidir (Aktaş, Özdemir ve Özgül, 2022, s. 122). Yazma, daha zor gelişen bir yetenek olduğu için öğrencilerde yazma alışkanlığının kazanılması uzun sürmektedir (Tok, Rachim ve Kuş, 2014, s. 267). Yazmaya yönelik tutumlar bu yönüyle son derece önemlidir ve çalışmada ayrıntılı şekilde ele alınmaktadır.

Etkili yazma, bilişsel alana dayanan bir beceri olarak görünmektedir. Yazma yetenekleri, yeni bilgilerin öğrenilmesini, anlaşılmasını, uygulanmasını ve sentezlenmesini içermektedir. Bu süreçler çalışma kapsamında yazma özelinde değerlendirmeye alınmaktadır.

Bu çalışmanın amacı ortaokul öğrencilerinin yazma kaygısı ve yazma tutumu ile yazma eğilimlerinin yazma özyeterlik algılarıyla ilişkisini belirleyerek bu duyuşsal becerilerin öğrencilerdeki yazma becerisi akademik başarılarına etkilerini incelemektir.

Eğitim sürecinin temel bileşenlerinden birisi olan yazma, çok yönlü bir yapıdadır ve yazmanın yansımaları eğitim süreçlerinin tamamında gözlenmektedir. Bunlar aynı zamanda yazma kaygısı, yazma tutumu, yazma eğilimi ve yazma özyeterliği konularının ele alındığı çalışmayı önemli hâle getirmektedir.

2. İlgili Literatür

2.1. Yazma Kaygısı

Yazma kaygısı, yazma ile ilgili olumsuz deneyimleri içermektedir (Yıldız ve Ceyhan, 2016, s. 1305). Yazma kaygısı, korku, üzüntü, kırgınlık, kızgınlık, tedirginlik gibi olumsuz duygular ile karakterize edilmektedir (Arslan, 2018, s. 1289).

Bir eğitimcinin bakış açısına göre yazmak, yazım kurallarına uymaktan daha fazlasını gerektirir. Yazma aynı zamanda yaratıcı ilhamı, problem çözmeyi, derinlemesine düşünmeyi ve tamamlanmış bir taslakla sonuçlanan revizyonu da kapsamaktadır. Bir öğrencinin bakış açısına göre yazmak, yazım kuralları, alıntı formatı ve dil bilgisi gibi yazma kuralları üzerinde ustalığı geliştirirken düşünceleri kâğıda dökmeye çalışmak gibi zahmetli ve hatta korkunç bir egzersiz olabilir (Defazio vd., 2010, s. 34). Çocuklarda yazma kaygısının ortaya çıkmasında ve gelişmesinde etkili olan faktörlerin sahip olduğu kapsamı göstermesi bakımından bu hususların üzerinde durulması gerekmektedir.

Tablo 1’de yazma kaygısının etkileri hakkında bilgiler yer almaktadır.

Tablo 1: Yazma Kaygısının Etkileri (Tiryaki, 2012, s. 16)

Yazma Kaygısının Tutumlara Etkileri	Yazma Kaygısının Yazılı Ürünlere Etkileri
Bireylerde benlik algısının düşmesine neden olmaktadır.	Üretkenlik düzeyi düşer.
Özgüven ihtiyacı meydana getirir.	Oluşturulan metinlerin uzunluğu oldukça az olmaktadır.
Başarı düzeyini düşürür.	Düşüncenin gelişimi istenen düzeye ulaşamaz ya da oldukça zor ulaşır.
Olumsuz geribildirimler alınır.	Yazı kalitesinde büyük düşüş gözlenir.
Bireyin kendisini anlatması konusunda korku oluşturmaktadır.	Düşük puanlar alınır.
Tartışmacı yaklaşım terk edilir.	Metinlerdeki bilgi miktarlarında önemli düşüşler görülür.
İkna etme becerisinin kullanılması örnekleri azalır.	Dil bilgisi, imla, anlatım bozukluğu konularından zorluklar yaşanır.

Tablo 1’de yer alan bilgilere göre yazma kaygısı benlik algısını düşürürken özgüveni de düşürmektedir. Öğrencilerde başarının düşmesi, olumsuz örnekler gözlenmesi, kendini ifade etmede zorlanmanın görülmesi yazma kaygısının etkileri arasındadır. Yazma kaygısı aynı zamanda öğrencilerde üretkenlik düzeyinin düşmesi şeklinde etkili olmaktadır.

Yazma, temel dil becerilerinden biridir. Yazma becerileri ile ilgili süreçlerde yaşanan olumsuzluklar çocukların kendilerini ifade etmesinde sorunlar yaşanmasını beraberinde getirmektedir. Yazma kaygısı da bunlardan bir tanesidir ve hayatın farklı alanlarında yansımaları görülmektedir (Süğümlü ve Alver, 2021, s. 471).

2.2. Yazma Tutumu

Yazma tutumu, yazma eyleminin yazarı mutludan mutsuza kadar nasıl hissettirdiğini içeren duygusal bir eğilimdir (Dhadhodara ve Joshi, 2017, s. 111). Yazma eylemi, beyinde yapılandırılmış bilgilerin gözden geçirilmesiyle başlar. Yazma; yazma amacı, yöntemi, konusu ve sınırlılıkları dikkate alınarak seçilecek bilgilerin, sıralama, sınıflandırma, ilişkiler kurma, eleştirme, tahmin etme, analiz etme, sentezleme gibi çeşitli zihinsel süreçlerle düzenlenmesi ve ardından bunun ifade edilmesi sonucunda ortaya çıkmaktadır (Bulut, 2017, s. 281). Yazmayla ilgili tüm bu süreçler aynı zamanda yazma tutumunun kapsamını ortaya koymada yardımcı olmaktadır.

Yazma tutumunu etkileyen başlıca faktörler aşağıdaki gibi sıralanmaktadır (Kartal, 2018, s. 516):

- i. Sesleri tanıma,
- ii. Sesleri ayırt etme,
- iii. Harfleri yazabilme,
- iv. Okuma ve yazma süreçlerine hazırlanma,
- v. Heceleri sorunsuz birleştirebilme,
- vi. Cümle oluşturabilme,
- vii. İletişim becerisi,
- viii. Öğrencinin özgüveni,
- ix. Öğretmenlerin yaklaşımı,
- x. Aile bireylerinin desteği,
- xi. Yazma yeteneği.

Dil ile ilgili becerilerin tamamı bir bütün olarak ele alınmaktadır (Deniz ve Demir, 2019, s. 1035). Dolayısıyla yazma tutumu, burada sıralananlara ek olarak dinleme, okuma, konuşma becerilerinden etkilenmektedir.

2.3. Yazma Eğilimleri

Eğilim karmaşık ve psikolojik bir terimdir. Eğilim, geniş bir amaca yönelik bir davranış biçimini sıklıkla, bilinçli ve gönüllü olarak sergileme yönelimidir. Eğilim, belirli bir durumda performansı etkilemek için insan değişkenlerinin beceriyle nasıl bir araya gelebileceğini tanımlamak için birçok çalışma alanında popülerlik kazanan bir terimdir. Yazma eğilimi ise eğilim ile yazma arasında bir bağlantı kurmaktadır. Yazı ve eğilim kavramları bir arada ele alındığında yazma eğilimi terimiyle karşılaşılmaktadır. Bu, öğrencinin tüm yazma süreci boyunca güvenle devam etme istekliliğini içermektedir ve bilişsel değişkenler, duygusal faktörler ve sosyal bağlam arasındaki üçlü ilişkiyi yansıtmaktadır (Tabak ve Topuzkanamış, 2014, s. 2).

Öğrencilerin yazma eğilimleri, akademik başarıyı etkileyen faktörlerden birisidir. Yazma, diğer becerilerin gelişimine önemli bir katkı sağladığı gibi aynı zamanda öğrencilerin duygu, düşünce ve bilgilerini ifade etme aracı hâline gelmektedir. Yazma pek çok farklı beceriyi bir arada içermektedir. Becerilerin farklı süreçlerde varlığını göstermesi söz konusu olmaktadır. Bu anlamda yazma becerisinin geliştirilmesinde süreç odaklı yaklaşımın geliştirilmesi gerekmektedir. Yazma sürecinde öğrencilerin planlama yapma, ürünlerini aşamalı olarak geliştirme, fikirleri destekleme, yazdıklarını değerlendirme gibi çeşitli kazanımlar kazanması beklenmelidir (Tok ve Kandemir, 2014, s. 1636).

Yazma eğilimini açıklayan hususlardan bazıları aşağıdaki gibidir (Demir ve Deniz, 2018, s. 235):

- i. İyi yazılar yazdığını düşünme,
- ii. Yazma hedeflerine ulaşacak yeterliğe sahip olma,
- iii. Öğretmenin istediği yazma ödevlerinde başarı sağlama,
- iv. Yazmada yüksek notlar alma,
- v. Yazmayı sevmeye,
- vi. Yazma etkinliklerini sevmeye,
- vii. Yazmayı eğlenceli bulma,
- viii. Yazmaya önem verme,
- ix. Fırsat bulduğunda yazı yazma,

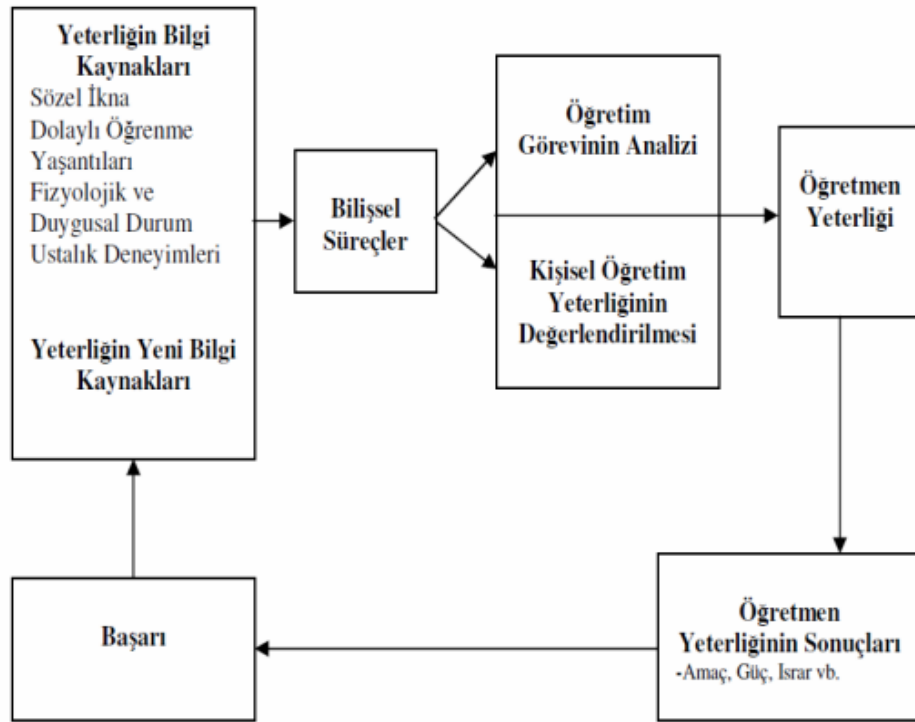
- x. İyi yazı yazmak için zaman ayırma,
- xi. Yazma dersini istekle bekleme,
- xii. Boş vakitlerde yazı yazma,
- xiii. Okulda daha çok yazı yazma isteğine sahip olma.

Öğrencilerde yazma eğilimine yönelik ölçümlerde bu maddelerden yararlanılması söz konusudur.

2.4. Yazma Özyeterlilik Algıları

Herhangi bir alanda başarı sağlanacağına dair güven duygusu, özyeterlilik ile ilişkilidir. Yazma özyeterliliği de bu şekilde ele alınması gereken bir kavram olarak görünmektedir. Yazma performansının yeterli düzeyde olacağı düşüncesi yazmada özyeterlilik algısıyla ifade edilmektedir (Soylu ve Akkoyunlu, 2019, s. 2235). Yazmaya yönelik tutum ve eğilim, öğrencilerde yazma özyeterlilik algısıyla yakından ilişki içindedir. Yazma özyeterlilik algıları, yazma yeteneğinin bir yansıması olarak açıklanmaktadır (Akar ve Özber, 2018, s. 78).

Öğretmenlerde özyeterlilik döngüsü, öğrencilerde yazma özyeterlilik algılarını etkiler niteliktedir. Şekil 1’de bununla ilgili bilgiler derlenmiştir.

Şekil 1: Öğretmenlerde Özyeterlilik Döngüsü (Okursoy, 2016, s. 9)

Öğretmenlerde özyeterlilik döngüsünü açıklayan bu süreç, öğrencilerin yazma öz yeterlilik algısını doğrudan etkilemektedir ve doğru orantılı bir ilişkiden bahsedilmesi mümkündür. Yazma özyeterlilik algıları, öğrencilerin yazma becerilerine yönelik düşünce ve algılarından oluşmaktadır (Arıcı ve Dölek, 2020, s. 1206).

3. Yöntem

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada var olan durum var olduğu şekliyle betimlenmeye çalışılacağından, araştırma tarama modelinde yapılandırılmıştır. “Tarama modeli bir konuya ya da olaya ilişkin katılımcıların görüşlerinin ya da ilgi, beceri, yetenek, tutum vb. özelliklerinin belirlendiği genellikle diğer araştırmalara göre görece daha büyük örneklem üzerinde yapılan araştırmalardır” (Büyüköztürk vd., 2014, s. 177).

3.2. Evren ve Örneklem

Çalışmaya 2022-2023 eğitim öğretim yılında Erzurum’un Horasan ilçesinde beş farklı ortaokulda bulunan ortaokul öğrencileri katılmıştır. Araştırmaya 263’ü kız öğrenci, 240’ı ise erkek öğrenci olmak üzere toplam 503 ortaokul öğrencisi katılım göstermiştir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Yazma özyeterlik ölçeği, yazma kaygısı ölçeği, yazma tutum ölçeği, yazma eğilimi ölçeği araştırmanın veri toplama araçlarını oluşturmaktadır.

Yazma Özyeterlik Ölçeği: Yazma yeterlik ölçeği Demir (2011) tarafından geliştirilmiş ve araştırmada kullanılmıştır. Ölçek, 10 farklı yeteneğe yönelik değerlendirmeleri içermektedir. Geçerlik ve güvenilirlik açısından ölçek uygundur (Demir, 2011).

Yazma Kaygısı Ölçeği: Deniz ve Demir’in (2019) geliştirmiş olduğu yazma kaygısı ölçeği kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan yazma kaygısı ölçeği 26 maddeden oluşan 5’li likert tipi bir ölçektir. 1 her zaman, 2 sık sık, 3 bazen, 4 nadiren, 5 hiç şeklinde kodlanmıştır. Yazma kaygısı ölçeğinde sorulara yanıt verilirken metin yazılan zamanlar dikkate alınarak yanıt verilmesi istenmektedir (Deniz ve Demir, 2019).

Yazma Tutum Ölçeği: Araştırmada Can ve Ünal (2017) tarafından geliştirilen yazma tutum ölçeği kullanılmıştır. Yazma tutum ölçeğinde öğrencilerin yazma tutumlarına dair düşüncelerinin ortaya koyulması hedeflenmektedir. Ölçek, 23 maddeden oluşmaktadır ve 1 hiç katılmıyorum, 2 katılmıyorum, 3 kararsızım, 4 katılıyorum, 5 tamamen katılıyorum şeklinde kodlanmıştır. Ölçeğin Cronbach Alpha değeri ise .891 olarak belirlenmiştir (Can ve Ünal, 2017).

Yazma Eğilimi Ölçeği: Yazma eğilimi ölçeği İşeri ve Ünal (2010) tarafından geliştirilmiştir. Yirmi bir sorudan oluşan yazma eğilimi ölçeğinde öğrencilerin yazma konusundaki eğilimlerine dair görüşler değerlendirilmektedir. Ölçekte 1 tamamen katılıyorum, 2 katılıyorum, 3 kararsızım, 4 katılmıyorum, 5 tamamen katılmıyorum şeklinde kodlama yapılmıştır (İşeri ve Ünal, 2010).

3.4. Verilerin Analizi

Veriler analiz edilirken SPSS 22.0 programından yararlanılmıştır. Verilerin analizinde frekans analizi, t testi, ANOVA, korelasyon analizinden yararlanılmıştır. Korelasyon analizinde korelasyon sayısının karesi kullanılarak ilerleme kaydedilmiştir (Büyüköztürk vd., 2014). Ulaşılan verilerin analiz edilmesinde farklı analiz türleri kullanılmıştır. Böylece çok yönlü bir şekilde veri analizi yapılması hedeflenmiştir. İstatistiki açıdan ulaşılan bulgular, araştırmanın amaçları dikkate alınarak yorumlanmıştır.

4. Bulgular

Elde edilen verilerin analiz edilmesi neticesinde ulaşılan bulgular bu bölümde kapsamlı biçimde ortaya konulmaktadır.

4.1. Demografik Değişkenlere Ait Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde, ölçekte yer alan I. bölümdeki kişisel bilgilere ait olarak dağılım tabloları verilmiştir.

Tablo 2: Sınıf Değişkenine Ait Frekans ve Yüzde Değerleri

	n	%
5. sınıf	108	21,5
6. sınıf	209	41,6
7. sınıf	107	21,3
8. sınıf	79	15,7
Toplam	503	100

Tablo 2’de öğrencilerin %21,5’i (n=108) 5. sınıf, %41,6’sı (n=209) 6. sınıf, %21,3’ü (n=107) 7. sınıf ve %15,7’si (n=79) 8. sınıf olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 3: Yaş Dağılımına Ait Tanımlayıcı İstatistikler

	Min. - Max.	Ort. ± SS
Yaş	9- 15	11,8 ± 1,10

Tablo 3’te öğrencilerin yaş dağılımına bakıldığında, en küçük öğrenci 9 yaşında ve en büyüğü 15 yaşındadır. Öğrencilerin yaş ortalaması 12’dir.

Tablo 4: Cinsiyet Değişkenine Ait Frekans ve Yüzde Değerleri

	n	%
Kız	263	52,3
Erkek	240	47,7
Toplam	503	100

Tablo 4’te öğrencilerin %52,3’ü (n=263) kız ve %47,7’si (n=240) erkek olduğu tespit edilmiştir.

4.2. T Testi ve Tek Yönlü Varyans Analizine (ANOVA) Ait Bulgular

Bu bölümde öğrencilerin yazma özyeterlik, yazma kaygısı, yazma tutum ve yazma eğilimlerinin sınıfa göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek amacıyla Bağımsız Grup t testi yapılmış ve bulgular aşağıdaki tablolarda (tablo 5’ten tablo 9’a kadar) verilmiştir.

Tablo 5: Yazma Özyeterlik Ölçeği Puanlarının Sınıfa Göre Karşılaştırılması

Ölçek Boyutları	Sınıf	n	Ort. ± SS	Grup Karşılaştırması
Yazma Görevi	5. sınıf	108	4,21 ± 0,64	F=2,022; p=0,110
	6. sınıf	209	4,21 ± 0,72	
	7. sınıf	107	4,08 ± 0,82	
	8. sınıf	79	4,00 ± 0,80	
	Toplam	503	4,15 ± 0,74	
Yazma Becerisi	5. sınıf	108	4,31 ± 0,64	F=0,815; p=0,486
	6. sınıf	209	4,22 ± 0,79	
	7. sınıf	107	4,16 ± 0,75	
	8. sınıf	79	4,18 ± 0,81	
	Toplam	503	4,22 ± 0,76	
Yazma Özyeterlik Ölçeği (Toplam Puan)	5. sınıf	108	84,63 ± 15,07	F=2,119; p=0,097
	6. sınıf	209	81,86 ± 17,75	
	7. sınıf	107	84,48 ± 15,12	
	8. sınıf	79	86,98 ± 15,95	
	Toplam	503	83,82 ± 16,43	

Tablo 5'te öğrencilerin sınıflarına göre yazma özyeterliği düzeylerinin benzer olduğu değerlendirilmiştir. Tablo üzerindeki bulgulara göre öğrencilerin kaçınıcı sınıfta eğitim gördükleri, yazma özyeterlik düzeylerini etkilememekte; 5, 6, 7, 8. sınıf öğrencilerinin yazma özyeterlik düzeyleri birbirine benzer seyretmektedir.

Tablo 6: Yazma Kaygısı Ölçeği Puanlarının Sınıfa Göre Karşılaştırılması

Ölçek Boyutları	Sınıf	n	Ort. ± SS	Grup Karşılaştırması
Yazma Süreci	5. sınıf	108	2,65 ± 0,78	F=0,971; p=0,406
	6. sınıf	209	2,66 ± 0,68	
	7. sınıf	107	2,76 ± 0,68	
	8. sınıf	79	2,77 ± 0,68	
	Toplam	503	2,70 ± 0,70	
Kaçınma	5. sınıf	108	2,06 ± 0,88	F=0,025; p=0,995
	6. sınıf	209	2,07 ± 0,77	
	7. sınıf	107	2,05 ± 0,74	
	8. sınıf	79	2,08 ± 0,79	
	Toplam	503	2,07 ± 0,79	
Yazma Hazzı	5. sınıf	108	2,69 ± 1,11	F=1,191; p=0,313
	6. sınıf	209	2,56 ± 1,04	
	7. sınıf	107	2,77 ± 0,95	
	8. sınıf	79	2,59 ± 1,07	
	Toplam	503	2,64 ± 1,04	
Yazma Kaygısı (Toplam Puan)	5. sınıf	108	63,17 ± 16,84	F=0,483; p=0,694
	6. sınıf	209	62,80 ± 15,22	
	7. sınıf	107	64,73 ± 15,05	
	8. sınıf	79	64,46 ± 14,92	
	Toplam	503	63,55 ± 15,48	

Tablo 6'da yer alan bulgular ortaokul öğrencilerinde yazma kaygısı düzeylerinin benzer düzeyde seyrettiğini göstermektedir. 5, 6, 7, 8. sınıf öğrencilerinin yazma kaygısı düzeyleri birbirine yakın olarak görünmektedir. Buradan hareketle ortaokul öğrencilerinin kaçınıcı sınıfta olduğunun yazma kaygısı açısından farklılık oluşturmadığı yönünde değerlendirme yapılması mümkün görünmektedir.

Tablo 7: Ortaokul Öğrencilerine Yönelik Yazma Tutum Ölçeği Puanlarının Sınıfa Göre Karşılaştırılması

Ölçek Boyutları	Sınıf	n	Ort. ± SS	Grup Karşılaştırması	Fark
İlgi	5. sınıf	108	3,62 ± 0,74	F=2,050; p=0,106	
	6. sınıf	209	3,46 ± 0,88		
	7. sınıf	107	3,58 ± 0,76		
	8. sınıf	79	3,69 ± 0,75		
	Toplam	503	3,55 ± 0,81		
Algı	5. sınıf	108	3,85 ± 0,66	F=0,337; p=0,799	
	6. sınıf	209	3,83 ± 0,74		
	7. sınıf	107	3,85 ± 0,69		
	8. sınıf	79	3,92 ± 0,72		
	Toplam	503	3,85 ± 0,71		
Katkı	5. sınıf	108	3,63 ± 0,82	F=2,989; p=0,031	8. sınıf > 6. sınıf
	6. sınıf	209	3,47 ± 0,90		
	7. sınıf	107	3,65 ± 0,77		
	8. sınıf	79	3,79 ± 0,83		
	Toplam	503	3,59 ± 0,85		
Ortaokul Öğrencilerine Yönelik Yazma Tutum (Toplam Puan)	5. sınıf	108	42,61 ± 5,78	F=1,406; p=0,240	
	6. sınıf	209	42,15 ± 6,93		
	7. sınıf	107	41,24 ± 7,13		
	8. sınıf	79	40,89 ± 7,17		
	Toplam	503	41,86 ± 6,79		

Tablo 7’de katkı alt boyut puanının öğrencilerin sınıfına göre ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($F=2,989$; $p=0,031<0,05$). Bu noktada 8. sınıf öğrencilerinin yazma tutumunda katkının 6. sınıf öğrencilerine göre daha yüksek olduğu görülmüştür. İlgili ve algı boyutlarında ulaşılan sonuçlar ise 5, 6, 7, 8. sınıf öğrencilerinin yazma tutumunun benzer şekilde olduğunu göstermektedir. Yazma tutumunun alt boyutlarının etkisinin farklılıklar içerdiği ulaşılan bulgular eşliğinde yapılabilecek bir çıkarım olarak görülmektedir.

Tablo 8: Yazma Eğilimi Ölçeği Puanlarının Sınıfa Göre Karşılaştırılması

Ölçek Boyutları	Sınıf	n	Ort. ± SS	Grup Karşılaştırması
Güven	5. sınıf	108	3,44 ± 0,81	F=1,030; p=0,379
	6. sınıf	209	3,57 ± 0,83	
	7. sınıf	107	3,52 ± 0,71	
	8. sınıf	79	3,63 ± 0,86	
	Toplam	503	3,54 ± 0,81	
Süreklilik	5. sınıf	108	3,19 ± 0,86	F=1,356; p=0,255
	6. sınıf	209	3,03 ± 0,89	
	7. sınıf	107	3,20 ± 0,80	
	8. sınıf	79	3,17 ± 0,96	
	Toplam	503	3,12 ± 0,88	
Tutku	5. sınıf	108	3,41 ± 0,89	F=1,291; p=0,277
	6. sınıf	209	3,28 ± 0,99	
	7. sınıf	107	3,44 ± 0,85	
	8. sınıf	79	3,49 ± 0,93	
	Toplam	503	3,38 ± 0,93	
Yazma Eğilimi (Toplam Puan)	5. sınıf	108	70,87 ± 15,12	F=1,000; p=0,393
	6. sınıf	209	69,65 ± 15,76	
	7. sınıf	107	71,78 ± 13,18	
	8. sınıf	79	72,79 ± 16,28	
	Toplam	503	70,86 ± 15,20	

Tablo 8’de yer alan bulgular 5, 6, 7, 8. sınıf öğrencilerinin yazma eğiliminin benzer olduğunu işaret etmektedir. Güven, süreklilik ve tutku alt boyutlarında 5, 6, 7, 8. sınıf öğrencileri açısından yakın sonuçlara ulaşılmıştır. Ortaokul öğrencilerinin kaçınıcı sınıfta olduğu yazma eğilimi açısından herhangi bir farklılık meydana getirmemiştir ve yazma eğilimlerinin birbirine yakın olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin yazma özyeterlik, yazma kaygısı, yazma tutum ve yazma eğilimlerinin cinsiyete göre dağılımı aşağıdaki tablolarda (tablo 9’dan tablo 12’ye kadar) verilmiştir.

Tablo 9: Yazma Özyeterlik Ölçeği Puanlarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

Ölçek Boyutları	Cinsiyet	n	Ort. ± SS	Grup Karşılaştırması
Yazma Görevi	Kız	263	4,22 ± 0,74	t=2,173; p=0,030
	Erkek	240	4,07 ± 0,74	
Yazma Becerisi	Kız	263	4,30 ± 0,75	t=2,479; p=0,013
	Erkek	240	4,14 ± 0,76	
Yazma Özyeterlik Ölçeği (Toplam Puan)	Kız	263	84,22 ± 15,94	t=0,578; p=0,563
	Erkek	240	83,37 ± 16,99	

Tablo 9’da yer alan bulgular kız öğrencilerde yazma görevinin erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğunu göstermektedir. Benzer şekilde kız öğrencilerde yazma becerisi düzeyi erkeklere göre daha yüksek düzeydedir. Yazma görevi ve becerisinde kız öğrenciler için daha olumlu bulgulara ulaşılmıştır. Buna karşın yazma özyeterliliği açısından kız ve erkek öğrenciler birbirine yakın görünmektedir.

Tablo 10: Yazma Kaygısı Ölçeği Puanlarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

Ölçek Boyutları	Cinsiyet	n	Ort. ± SS	Grup Karşılaştırması
Yazma Süreci	Kız	263	2,73 ± 0,65	t=1,113; p=0,266
	Erkek	240	2,66 ± 0,76	
Kaçınma	Kız	263	2,10 ± 0,78	t=0,919; p=0,358
	Erkek	240	2,03 ± 0,79	
Yazma Hazzı	Kız	263	2,60 ± 0,98	t=-0,750; p=0,454
	Erkek	240	2,67 ± 1,10	
Yazma Kaygısı (Toplam Puan)	Kız	263	64,13 ± 14,85	t=0,878; p=0,380
	Erkek	240	62,91 ± 16,14	

Tablo 10’da yer alan bulgular kız ve erkek öğrencilerde yazma kaygısı alt boyutlarının benzer sonuçları ortaya çıkardığını göstermektedir. Yazma süreci, kaçınma ve yazma hazzı bakımından kız ve erkeklerde benzer düzeylerin olduğu görülmüştür. Bu da ortaokul seviyesinde kız ve erkek öğrencilerde yazma kaygısının benzer düzeyde olduğu anlamına gelmektedir.

Tablo 11: Ortaokul Öğrencilerine Yönelik Yazma Tutum Ölçeği Puanlarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

Ölçek Boyutları	Cinsiyet	n	Ort. ± SS	Grup Karşılaştırması
İlgi	Kız	263	3,56 ± 0,80	t=0,073; p=0,942
	Erkek	240	3,55 ± 0,82	
Algı	Kız	263	3,87 ± 0,70	t=0,687; p=0,493
	Erkek	240	3,83 ± 0,71	
Katkı	Kız	263	3,63 ± 0,80	t=1,000; p=0,318
	Erkek	240	3,55 ± 0,90	
Ortaokul Öğrencilerine Yönelik Yazma Tutum (Toplam Puan)	Kız	263	42,60 ± 6,78	t=2,574; p=0,010
	Erkek	240	41,05 ± 6,72	

Tablo 11’de ortaokul öğrencilerinde yazma tutumunun cinsiyete göre değişkenlik gösterdiği yönünde bulgular yer almaktadır. İlgi, algı ve katkı alt boyutlarında herhangi bir farklılık gözlenmemiş olsa da kız öğrencilerin yazma tutumunun erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğunu gösteren verilere ulaşılmıştır. Bunlar kız öğrencilerde yazma tutumunun erkek öğrencilere göre daha olumlu yönde seyrettiğini göstermektedir.

Tablo 12: Yazma Eğilimi Ölçeği Puanlarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

Ölçek Boyutları	Cinsiyet	n	Ort. ± SS	Grup Karşılaştırması
Güven	Kız	263	3,60 ± 0,81	t=1,603; p=0,110
	Erkek	240	3,48 ± 0,80	
Süreklilik	Kız	263	3,15 ± 0,92	t=0,910; p=0,364
	Erkek	240	3,08 ± 0,83	
Tutku	Kız	263	3,41 ± 0,93	t=0,825; p=0,410
	Erkek	240	3,34 ± 0,94	
Yazma Eğilimi (Toplam Puan)	Kız	263	71,69 ± 15,51	t=1,278; p=0,202
	Erkek	240	69,95 ± 14,83	

Tablo 12’de yer alan bulgular ortaokul seviyesindeki kız ve erkek öğrencilerde yazma eğiliminin benzer olduğunu göstermektedir. Güven, süreklilik ve tutku alt boyutlarında ulaşılan istatistikî veriler, birbiri ile yakın düzeyde olduğu için yazma eğiliminin kız ve öğrenciler için benzer olduğu yorumu getirilmektedir.

Öğrencilerin yazma eğilimi, yazma eğilimi, yazma tutum ve yazma eğilimlerinin yaşa göre farklılaşp farklılaşmadığı ile ilgili bulgular tablo 13, 14, 15, ve 16’da açıklanmaktadır.

Tablo 13: Yazma Eğilimi Ölçeği Puanlarının Yaşa Göre Karşılaştırılması

Ölçek Boyutları	Yaş	n	Ort. ± SS	Grup Karşılaştırması
Yazma Görevi	9 yaş	1	4,60 ± 0,00	F=1,429; p=0,201
	10 yaş	45	4,13 ± 0,58	
	11 yaş	149	4,20 ± 0,76	
	12 yaş	187	4,18 ± 0,73	
	13 yaş	85	4,13 ± 0,73	
	14 yaş	34	3,81 ± 0,90	
	15 yaş	2	4,30 ± 0,14	
	Toplam	503	4,15 ± 0,74	
Yazma Becerisi	9 yaş	1	4,60 ± 0,00	F=0,711; p=0,641
	10 yaş	45	4,33 ± 0,57	
	11 yaş	149	4,26 ± 0,76	
	12 yaş	187	4,20 ± 0,78	
	13 yaş	85	4,20 ± 0,75	
	14 yaş	34	4,06 ± 0,87	
	15 yaş	2	4,70 ± 0,14	
	Toplam	503	4,22 ± 0,76	
Yazma Eğilimi Ölçeği (Toplam Puan)	9 yaş	1	75,54 ± 0,00	F=1,601; p=0,145
	10 yaş	45	80,61 ± 13,79	
	11 yaş	149	84,98 ± 16,42	
	12 yaş	187	82,24 ± 17,77	
	13 yaş	85	84,53 ± 15,76	
	14 yaş	34	90,07 ± 12,34	
	15 yaş	2	85,50 ± 12,02	
	Toplam	503	83,82 ± 16,43	

Tablo 13’te yazma eğilimi ile öğrencilerin yaşı arasındaki ilişkiye dair değerlendirmeler neticesinde benzer istatistikî değerlere ulaşıldığını gösteren veriler yer almaktadır. Yazma becerisi ve yazma görevi alt boyutlarında 9, 10, 11, 12, 13, 14 ve 15 yaş öğrenciler için benzer bulgulara ulaşılmış görünmektedir.

Tablo 14: Yazma Eğilimi Ölçeği Puanlarının Yaşa Göre Karşılaştırılması

Ölçek Boyutları	Yaş	n	Ort. ± SS	Grup Karşılaştırması
Yazma Süreci	9 yaş	1	3,00 ± 0,00	F=0,482; p=0,822
	10 yaş	45	2,56 ± 0,74	
	11 yaş	149	2,67 ± 0,74	
	12 yaş	187	2,72 ± 0,70	
	13 yaş	85	2,74 ± 0,69	
	14 yaş	34	2,77 ± 0,64	
	15 yaş	2	2,66 ± 0,18	
	Toplam	503	2,70 ± 0,70	
Kaçınma	9 yaş	1	3,30 ± 0,00	F=2,380; p= 0,028
	10 yaş	45	1,87 ± 0,84	
	11 yaş	149	2,15 ± 0,83	
	12 yaş	187	2,05 ± 0,76	
	13 yaş	85	1,95 ± 0,74	
	14 yaş	34	2,33 ± 0,75	
	15 yaş	2	1,40 ± 0,28	
	Toplam	503	2,07 ± 0,79	
Yazma Hazzı	9 yaş	1	3,00 ± 0,00	F=0,207; p=0,974
	10 yaş	45	2,64 ± 1,05	
	11 yaş	149	2,6 ± 1,05	
	12 yaş	187	2,69 ± 1,06	
	13 yaş	85	2,58 ± 1,05	
	14 yaş	34	2,61 ± 0,91	
	15 yaş	2	3,01 ± 0,35	
	Toplam	503	2,64 ± 1,04	
Yazma Eğilimi (Toplam Puan)	9 yaş	1	80,97 ± 0,00	F=1,012; p=0,416
	10 yaş	45	59,92 ± 16,00	
	11 yaş	149	63,98 ± 16,30	
	12 yaş	187	63,82 ± 15,20	
	13 yaş	85	62,69 ± 14,67	
	14 yaş	34	66,94 ± 14,72	
	15 yaş	2	57,92 ± 0,71	
	Toplam	503	63,55 ± 15,48	

Tablo 14'te yazma kaygısı ve öğrencilerin yaşı arasındaki ilişki ele alınmıştır. Ulaşılan bulgular, yaş faktörünün ortaokul öğrencilerinde yazma kaygısı açısından farklılaştırıcı bir etkisinin olmadığını göstermektedir. 9, 10, 11, 12, 13, 14 ve 15 yaş öğrencilerde yazma kaygısı birbirine yakın düzeyde seyretmektedir.

Tablo 15: Ortaokul Öğrencilerine Yönelik Yazma Tutum Ölçeği Puanlarının Yaşa Göre Karşılaştırılması

Ölçek Boyutları	Yaş	n	Ort. ± SS	Grup Karşılaştırması
İlgi	9 yaş	1	2,80 ± 0,00	F=1,376; p=0,222
	10 yaş	45	3,47 ± 0,70	
	11 yaş	149	3,60 ± 0,79	
	12 yaş	187	3,46 ± 0,89	
	13 yaş	85	3,63 ± 0,78	
	14 yaş	34	3,80 ± 0,58	
	15 yaş	2	3,45 ± 0,78	
	Toplam	503	3,55 ± 0,81	
Algı	9 yaş	1	4,42 ± 0,00	F=1,683; p=0,123
	10 yaş	45	3,70 ± 0,60	
	11 yaş	149	3,93 ± 0,71	
	12 yaş	187	3,80 ± 0,73	
	13 yaş	85	3,82 ± 0,72	
	14 yaş	34	4,10 ± 0,58	
	15 yaş	2	3,83 ± 0,47	
	Toplam	503	3,85 ± 0,71	
Katkı	9 yaş	1	3,00 ± 0,00	F=1,539; p=0,163
	10 yaş	45	3,39 ± 0,78	
	11 yaş	149	3,63 ± 0,87	
	12 yaş	187	3,55 ± 0,89	
	13 yaş	85	3,61 ± 0,82	
	14 yaş	34	3,92 ± 0,74	
	15 yaş	2	4,00 ± 0,20	
	Toplam	503	3,59 ± 0,85	
Ortaokul Öğrencilerine Yönelik Yazma Tutum (Toplam Puan)	9 yaş	1	46,00 ± 0,00	F=1,064; p=0,383
	10 yaş	45	42,33 ± 5,19	
	11 yaş	149	42,31 ± 6,88	
	12 yaş	187	41,87 ± 6,84	
	13 yaş	85	41,66 ± 6,71	
	14 yaş	34	39,35 ± 8,08	
	15 yaş	2	45,00 ± 0,00	
	Toplam	503	41,86 ± 6,79	

Tablo 15'te yaş ve yazma tutumu ilişkisine dair veriler yer almaktadır. Bu verilere göre 9, 10, 11, 12, 13, 14 ve 15 yaş öğrencilerde yazma tutumu yakın düzeyde seyretmektedir. Başka bir deyişle yaş faktörü, ortaokul öğrencilerinin yazma tutumu üzerinde anlamlı bir etkiye sahip görünmemektedir.

Tablo 16: Yazma Eğilimi Ölçeği Puanlarının Yaşa Göre Karşılaştırılması

Ölçek Boyutları	Yaş	n	Ort. ± SS	Grup Karşılaştırması
Güven	9 yaş	1	3,17 ± 0,00	F=0,638; p=0,700
	10 yaş	45	3,49 ± 0,93	
	11 yaş	149	3,47 ± 0,79	
	12 yaş	187	3,59 ± 0,76	
	13 yaş	85	3,52 ± 0,90	
	14 yaş	34	3,71 ± 0,76	
	15 yaş	2	3,75 ± 0,82	
	Toplam	503	3,54 ± 0,81	
Süreklilik	9 yaş	1	2,75 ± 0,00	F=1,032; p=0,404
	10 yaş	45	3,14 ± 0,85	
	11 yaş	149	3,01 ± 0,91	
	12 yaş	187	3,14 ± 0,84	
	13 yaş	85	3,29 ± 0,88	
	14 yaş	34	3,03 ± 0,97	
	15 yaş	2	3,38 ± 1,24	
	Toplam	503	3,12 ± 0,88	
Tutku	9 yaş	1	3,73 ± 0,00	F=0,904; p=0,492
	10 yaş	45	3,47 ± 0,94	
	11 yaş	149	3,28 ± 0,95	
	12 yaş	187	3,35 ± 0,93	
	13 yaş	85	3,46 ± 0,90	
	14 yaş	34	3,58 ± 0,98	
	15 yaş	2	3,91 ± 0,64	
	Toplam	503	3,38 ± 0,93	
Yazma Eğilimi (Toplam Puan)	9 yaş	1	71,00 ± 0,00	F=0,858; p=0,526
	10 yaş	45	71,67 ± 15,97	
	11 yaş	149	68,91 ± 15,05	
	12 yaş	187	70,94 ± 14,62	
	13 yaş	85	72,34 ± 15,94	
	14 yaş	34	73,71 ± 16,18	
	15 yaş	2	79,00 ± 16,97	
	Toplam	503	70,86 ± 15,20	

Tablo 16’da yer alan bulgular ortaokul öğrencilerinin yaşı ile yazma eğilimi arasında bir ilişki olmadığını göstermektedir. Bu bulgular eşliğinde 9, 10, 11, 12, 13, 14 ve 15 yaş öğrencilerde yazma eğiliminin paralel düzeyde seyrettiği yorumunun yapılması mümkündür.

4.3. Korelasyon ve Regresyon Analizine Ait Bulgular

Bu bölümde öğrencilerin yazma özyeterlik, yazma kaygısı, yazma tutum ve yazma eğilimi arasındaki ilişkiye dair bulgular yer almaktadır.

Tablo 17: Yazma Özyeterlik, Yazma Kaygısı, Ortaokul Öğrencilerine Yönelik Yazma Tutum ve Yazma Eğilimi Alt Boyut Puanları Arasındaki İlişki

	Yazma Görevi	Yazma Becerisi	Yazma Süreci	Kaçınma	Yazma Hazzı	İlgi	Algı	Katkı	Güven	Süreklilik	Tutku
Yazma Görevi	1										
Yazma Becerisi	,640**	1									
Yazma Süreci	0,046	0,069	1								
Kaçınma	0,048	0,069	,529**	1							
Yazma Hazzı	-0,049	-0,056	0,052	,215**	1						
İlgi	-0,067	-0,030	-0,048	-0,025	0,019	1					
Algı	-0,056	0,017	-0,030	0,064	-0,012	,645**	1				
Katkı	-0,082	-0,006	-0,046	0,013	0,007	,729**	0,714**	1			
Güven	0,006	-0,030	-0,011	-0,051	-0,022	-0,059	-0,073	-0,035	1		
Süreklilik	0,055	0,068	0,002	-0,053	-0,050	0,009	-0,079	-0,019	,310**	1	
Tutku	-0,048	-0,037	-0,029	-0,067	-0,036	-0,062	-0,120**	-0,045	,527**	,372**	1

** p < 0.01, * p < 0,05.

Tablo 17’de, ortaokul öğrencilerinin yazma özyeterliği ile yazma kaygısı, yazma tutumu ve yazma eğilimi arasında istatistiki açıdan ilişki olmadığını gösteren bulgulara ulaşılmıştır. Yalnızca yazma tutumu ve yazma algısı arasında bir ilişki tespit edilmiştir. Buna göre ortaokul öğrencilerinde yazma tutumu arttıkça yazma eğilimi tutkusu azalmaktadır.

Tablo 18: Yazma Özyeterlik, Yazma Kaygısı, Ortaokul Öğrencilerine Yönelik Yazma Tutum ve Yazma Eğilimi Toplam Puanları Arasındaki İlişki

	Ortaokul Öğrencilerine Yönelik Yazma Tutum	Yazma Özyeterlik	Yazma Kaygısı	Yazma Eğilimi
Ortaokul Öğrencilerine Yönelik Yazma Tutum	1			
Yazma Özyeterlik	0,052	1		
Yazma Kaygısı	-0,049	-0,019	1	
Yazma Eğilimi	-0,021	-0,062	-0,077	1

** p < 0.01, * p < 0,05.

Tablo 18’de görüldüğü gibi, ortaokul öğrencilerinin yazma özyeterliği, yazma kaygısı, yazma tutumu ve yazma eğilimi benzer düzeydedir.

Tablo 19: Yazma Özyeterlik, Yazma Kaygısı, Ortaokul Öğrencilerine Yönelik Yazma Tutumunun Yazma Eğilimine Etkisi

	Standart Olmayan Katsayılar		Standart Katsayılar		F	p	R ²
	B	Std. Hata	Beta	t			
Sabit	82,888	6,178		13,417			
Ortaokul Öğrencilerine Yönelik Yazma Tutum	-0,047	0,100	-0,021	-0,475	1,751	0,156	0,102
Yazma Kaygısı	-0,061	0,044	-0,062	-1,393			
Yazma Özyeterlik	-0,074	0,041	-0,080	-1,785			

Bağımlı Değişken: Yazma Eğilimi

Tablo 19’da görüldüğü gibi, ortaokul öğrencilerinin yazma özyeterlik, yazma tutumu ile yazma kaygısının yazma eğilimini istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde etkilemediği görülmüştür (F=1,751; p=0,156>0,05).

5. Tartışma ve Sonuç

Çalışmada ortaokul öğrencilerinin yazma kaygı, yazma tutumu, yazma eğilimleri ve yazma özyeterlik algıları arasındaki ilişki üzerinde durulmuştur. Elde edilen sonuçlar literatürdeki benzer çalışmalarla kıyaslanmıştır. Benzer konuda yapılan araştırmalarda yazma kaygısı, yazma tutumu, yazma eğilimi ve yazma özyeterliği değişkenleri arasındaki ilişkilerde paralel sonuçlara ulaşılmış görünmektedir. Literatürde yer alan araştırmaların sonuçları ile bu araştırmanın sonuçları paralellik göstermektedir.

Yazma, öğrencilerin en çok sorun yaşadığı alanlardan birisidir. Öğrencilerin yaşadığı yazma sorunları, akademik başarıyı doğrudan etkilemektedir. Okuma ve yazma alışkanlarının yetersiz kalması, yazma kaygısı yaşanmasındaki temel nedenlerden birisi olarak belirlenmiştir. İnsanların en temel iletişim şekillerinden birisi olarak yazmaya yönelik olumlu tutum sergilenmesi beklenmektedir.

Çalışmada ulaşılan sonuçlara göre ortaokul öğrencilerinin yazma özyeterlilik, yazma tutumu ile yazma kaygısının yazma eğilimi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki yoktur. Araştırmanın diğer değişkenlerinin de anlamlı ilişki içinde olmadığı yönünde sonuçlara ulaşılmıştır. Bu sonuca göre ortaokul öğrencilerinin yazma özyeterliliği, yazma kaygısı, yazma tutumu ve yazma eğilimi birbirini etkilememektedir.

Yazma motivasyonunun ortaokul öğrencilerinin yazma özyeterlilik, yazma tutumu ile yazma kaygısının yazma eğilimi ile yakından ilişkili olduğu çalışmanın sonuçları arasında yer almaktadır.

Arıcı ve Dölek (2020), yazma özyeterliliği ile yazma başarısı arasında pozitif yönlü ilişki olduğunu gösteren sonuçlara ulaşmıştır. Araştırmacılar, ortaokul öğrencilerinde yazma özyeterliliğinin artması hâlinde yazma başarısının da arttığını vurgulamıştır. Cihan (2021), okuma motivasyonunun yazma becerisini pozitif yönde etkilediği yönünde sonuçlar elde ettiği çalışmada yazma becerilerinin akademik hayatın yanında hayatın diğer alanlarında da etkili olduğunu ortaya koymuştur.

Demir (2011), öğrencilerde yazma becerileri ile yazma özyeterlik düzeyi arasında doğru orantılı bir ilişki olduğu yönünde sonuçlar elde etmiştir. İlköğretim öğrencileri özelinde yapılan araştırmada yazma becerisinin yüksek olması hâlinde yazma özyeterliğinin de yüksek olacağı dile getirilmiştir. Genç ve Yaylı (2019), yazma kaygısının öğrencilerin akademik başarısını düşüren bir faktör olduğu yönünde sonuçlar elde etmiş, öğrencilerde yazma kaygısının önlenmesinin önemine değinmiştir. Jawas (2019), yazma kaygısının kontrol edilebilir nitelikte olduğu yönünde sonuçlara ulaşmıştır.

Tiryaki (2012), öğrencilerde yazma kaygısı hakkındaki araştırmada kız öğrencilerde yazma kaygısının erkeklere göre daha düşük düzeyde olduğunu destekleyen sonuçlara ulaşmıştır. Kuşdemir, Şahin ve Bulut (2016), yaptıkları araştırmada öğrencilerin başarısız olma korkularının yazma kaygısına neden olduğunu gösteren sonuçlar elde etmiştir.

Ulaşılan sonuçlar eşliğinde öğrencilere küçük yaştan itibaren yazma tutumunu olumlu yönde geliştirecek uygulama ve etkinliklerle destek olunması önerilmiştir. Eğitimcilerle dil becerilerini artıracak girişimler yürütülmesi önerilir. Çocuklara küçük yaştan itibaren kitap okuma alışkanlığı edinmeleri önerilmektedir. İletişim becerileri bir bütün olarak ele alınmak durumunda olduğu için öğrencilerde yazmanın yanı sıra dinleme, konuşma, okuma becerilerini de dâhil edecek şekilde dört temel dil becerisinin kazanımına dair adımlar atılmalıdır. Yazma özyeterliğini geliştirecek etkinlikler Millî Eğitim Bakanlığı, okul yöneticileri ve öğretmenler tarafından desteklenmelidir.

Beyanlar

Yazarın Katkıları: Birinci yazar %60, ikinci yazar %40 katkı sağlamıştır.

Çıkar Çatışması Açıklaması: Yazarlar arasında çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Telif Hakkı Beyanı: CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır.

Destekleyen Kuruluşlar: Çalışmada destekleyen kuruluşlar bulunmamaktadır.

Etik Onay ve Katılımcı Onayı: Çalışma etik onay ve katılımcı onayı gerektirmemektedir.

İntihal Beyanı: Bu makale intihal programıyla taranmıştır. İntihal tespit edilmemiştir.

YZ Araçlarının Kullanımı: Yazarlar, bu makalenin oluşturulmasında Yapay Zekâ (YZ) araçlarını kullanmadıklarını beyan etmektedir.

Kaynaklar

- Akar, C. ve Özber, M. (2018). İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin yazma öz yeterliklerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Avrasya Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 75-89. <https://izlik.org/JA88JA76XL>
- Aktaş, N., Özdemir, E. Ç. ve Özgül, B. K. (2022). The relationship between reading comprehension and writing skills of fourth grade students and their motivation to read and write. *International Journal of Educational Research Review*, 8(2), 122-136. <https://doi.org/10.24331/ijere.1202499>
- Arıcı, M. A. ve Dölek, O. (2020). Ortaokul öğrencilerinin yazma özyeterlik algı düzeyleri ile yazma başarımları arasındaki ilişki. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8(4), 1204-1217. <https://doi.org/10.16916/aded.780393>
- Arslan, A. (2018). Ortaokul öğrencilerinin yazma kaygıları ve akademik öz yeterlik inançlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(3), 1286-1312. <https://doi.org/10.17240/aibuefd.2018.18.39790-471117>
- Bulut, P. (2017). The effect of primary school students' writing attitudes and writing self-efficacy beliefs on their summary writing achievement. *International Electronic Journal of Elementary Education*, 10(2), 281-285. <https://doi.org/10.26822/iejee.2017236123>
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. 7. Baskı, Pegem.
- Can, E. ve Ünal, F. T. (2017). Ortaokul öğrencilerine yönelik yazma tutum ölçeği. *International Journal of Languages Education and Teaching*, 5(3), 203-212. <https://izlik.org/JA96DK79TC>
- Cihan, H. (2021). İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin okuma motivasyonları ve yazma becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *The Journal of International Education Science*, 26(8), 100-119. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/3278057>
- Defazio, J., Jones, J., Tennant, F. ve Hook, S. A. (2010). Academic literacy: The importance and impact of writing across the curriculum – a case study. *Journal of Scholarship of Teaching and Learning*, 10(2), 34-47. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/3577142>
- Demir, S. ve Deniz, H. (2018). The relation between students' use of cursive and writing disposition. *International Online Journal of Educational Sciences*, 10(1), 228-243. [10.17556/erziefd.520894](https://doi.org/10.17556/erziefd.520894)
- Demir, T. (2011). *İlköğretim öğrencilerinin yaratıcı yazma becerileri ile yazma özyeterlik algısı ve başarı amaç yönelimi türleri ilişkisinin değerlendirilmesi*. [Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi. <https://izlik.org/JA86UL55DP>
- Deniz, H. ve Demir, S. (2019). Yazma eğilimi ölçeğinin geliştirilmesi güvenilirlik ve geçerlik çalışması. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 8(2), 1034-1051. <https://izlik.org/JA94DL27YT>
- Dhadhodara, N. ve Joshi, B. (2017). The writing attitude of higher education students. *Horizons of Holistic Education*, 4(3-4), 111-120. <https://doi.org/10.29000/rumelide.1379352>
- Genç, E. ve Yaylı, D. (2019). The second language writing anxiety. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 45, 235-251. <https://izlik.org/JA57LD55BS>
- İşeri, K. ve Ünal, E. (2019). Yazma eğilimi ölçeğinin Türkçeye uyarlanması. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 35(155), 104-117. <https://doi.org/10.21764/maeuefd.1739945>

- Jawas, U. (2019). Writing anxiety among Indonesian EFL students. *International Journal of Instruction*, 12(4), 733-746. <https://doi.org/10.29333/iji.2019.12447a>
- Karadağ, N. ve Balkar, B. (2015). Toplumsal kalkınmanın bir aracı olarak eğitim. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(1), 225-239. <https://izlik.org/JA25AZ53XA>
- Kartal, H. (2018). Sınıf öğretmeni adaylarının okuma yazma öğretimine yönelik tutumlarını etkileyen unsurlar. *Kastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26(2), 509-521. <https://doi.org/10.24106/kefdergi.389814>
- Kuşdemir, Y., Şahin, D. ve Bulut, P. (2016). Sınıf öğretmeni adaylarının yazma kaygılarının incelenmesi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(7), 100-109. <https://doi.org/10.35233/oyea.1380657>
- Okursoy, F. T. (2016). *Öğretmenlerin öz yeterlik algıları ile yaşam doyumları arasındaki ilişki*. [Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi. <https://izlik.org/JA38SX34EJ>
- Soylu, M. Y. ve Akkoyunlu, B. (2019). Yazma öz yeterlik ölçeğinin Türkçeye uyarlanması. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 27(5), 2233-2242. <https://doi.org/10.16916/aded.780393>
- Süğümlü, Ü. ve Alver, M. (2021). Öğrencilerin yazma özerkliği becerileri ve yazma kaygılarının nitel ve nicel yöntemlerle incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 9(2), 470-491. <https://doi.org/10.16916/aded.871406>
- Tabak, G. ve Topuzkanamış, E. (2014). An analysis of writing dispositions of 6th grade students in terms of different variables. *Mevlana International Journal of Education*, 4(2), 1-11. <https://doi.org/10.21764/maeuefd.1739945>
- Tiryaki, E. N. (2012). Üniversite öğrencilerinin yazma eğiliminin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 1(1), 14-21. <https://izlik.org/JA45KU48RC>
- Tok, M., Rachim, S. ve Kuş, A. (2014). Yazma alışkanlığı kazanmış öğrencilerin yazma nedenlerinin incelenmesi. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(2), 267-292. <https://doi.org/10.17152/gefd.36525>
- Tok, Ş. ve Kandemir, A. (2014). Effects of creative writing activities on students' achievement in writing, writing dispositions and attitude to language. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 174, 1635-1642. <https://doi.org/10.17263/jlls.631547>
- Yıldız, M. ve Ceyhan, S. (2016). İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin okuma ve yazma kaygılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Turkish Studies*, 11(2), 1301-1316. <https://doi.org/10.16916/aded.1658104>

Extended Abstract

Education is a primary driver of social development and a key indicator of a society's level of advancement (Karadağ & Balkar, 2015, p. 226). To ensure that education yields multi-faceted benefits, students must be guided accurately from an early age. Proper guidance makes it possible to preempt various academic concerns. Within the scope of this study, these processes are evaluated specifically through the lens of writing.

The ability of children to utilize their educational talents effectively contributes to every aspect of life, and writing skills / abilities are paramount among these. Writing skills are among the competencies students utilize starting from primary education and constitute an integral part of a planned and systematic educational framework (Aktaş, Özdemir, & Özgül, 2022, p. 122). Because writing is a skill that develops with greater difficulty, it takes a significant amount of time for students to acquire a consistent writing habit (Tok, Rachim, & Kuş, 2014, p. 267). In this regard, attitudes toward writing are of critical importance and are examined in detail within this study.

Effective writing functions as a skill grounded in the cognitive domain. Writing abilities involve the acquisition, comprehension, application, and synthesis of new information. These factors are taken into consideration while analyzing attitudes toward writing in this research.

The objective of this study is to determine the relationship between middle school students' writing anxiety, writing attitudes, and writing dispositions with their perceptions of writing self-efficacy, and to examine the effects of these affective skills on students' academic achievement in writing.

As a core component of the educational process, writing possesses a multi-dimensional structure, and its reflections are observed throughout all stages of education. These factors underscore the significance of this study, which addresses the topics of writing anxiety, writing attitude, writing disposition, and writing self-efficacy.

Writing anxiety encompasses negative experiences related to writing (Yıldız and Ceyhan, 2016, p. 1305). Writing anxiety is characterized by negative emotions such as fear, sadness, resentment, anger, and uneasiness (Arslan, 2018, p. 1289).

From an educator's perspective, writing entails more than just following the rules of writing. Writing also encompasses creative inspiration, problem solving, reflective thinking, and revision, which culminates in a completed draft. From a student's perspective, writing can be a laborious, even daunting, exercise, involving trying to put thoughts down on paper[ME1] while developing proficiency in writing conventions such as spelling, citation format, and grammar. It is necessary to focus on these issues in order to understand the scope of the factors that contribute to the emergence and development of writing anxiety in children.

Writing attitude is an emotional disposition that encompasses how the act of writing makes the writer feel, ranging from happy to unhappy (Dhadhodara and Joshi, 2017, p. 111). The act of writing begins with a review of the information that is structured in the brain. Writing occurs as a result of organizing the information to be selected, taking into account the purpose, method, topic, and constraints of writing, through various mental processes such as sequencing, categorizing, establishing relationships, critiquing, predicting, analyzing, and synthesizing, and then expressing this organization (Bulut, 2017, p. 281). All these processes related to writing also help to reveal the scope of writing attitude.

Disposition is a complex and psychological term. A disposition is the tendency to frequently, consciously, and voluntarily exhibit a pattern of behavior directed toward a broad goal. Disposition is a term that has gained popularity in many fields of study to describe how human variables can combine with skills to influence performance in a given situation. Writing disposition, on the other hand, establishes a link between disposition and writing. When the concepts of writing and disposition are considered together, the term "writing disposition" is encountered. This encompasses the student's willingness to proceed with confidence throughout the entire writing process and reflects the three-way relationship between cognitive variables, affective factors, and social context.

The sense of confidence that one will achieve success in any field is associated with self-efficacy. Writing self-efficacy also appears to be a concept that should be addressed in this way. The belief that writing performance will be at an adequate level is expressed through the perception of self-efficacy in writing (Soylu and Akkoyunlu, 2019, p. 2235). Attitude and disposition toward writing are closely related to students' perceived writing self-efficacy. Perceptions of writing self-efficacy are explained as a reflection of writing ability.

Based on the findings, it is recommended that students be supported from an early age through practices and activities that will positively enhance their attitude toward writing. Educators are advised to implement initiatives that will enhance students' language skills. It is recommended that children develop a habit of reading books from an early age. Since communication skills need to be addressed as a whole, steps should be taken to ensure that students acquire the four basic language skills, including listening, speaking, and reading, in addition to writing. Activities that will enhance writing self-efficacy should be supported by the Ministry of National Education, school administrators, and teachers.